

Syllabusi i lëndës: Vështirësitë në të Nxënë

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Edukimit - Programi Fillor
Titulli i lëndës:	Vështirësitë në të Nxënë
Niveli:	Studimet themelore (bachelor)
Statusi lëndës:	Zgjedhor
Viti i studimeve:	IV (Sem VII)
Numri i orëve në javë:	2 + 0
Vlera në kredi – ECTS:	4
Koha / lokacioni:	148
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Asoc. Dr Vedat Bajrami
Detajet kontaktuese:	044-278-897; vedat.bajrami@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës	Lënda trajton në mënyrë sistematike dhe të strukturuar fushën e vështirësive në të nxënë, duke ofruar një bazë teorike dhe praktike për identifikimin, kuptimin dhe trajtimin pedagogjik të tyre në kontekstin e arsimit fillor dhe gjithëpërfshirës. Në kuadër të kursit studentët do të fitojnë njohuri mbi nocionet themelore që lidhen me terminologjinë, konceptet kryesore dhe zhvillimet bashkëkohore në fushën e vështirësive në të nxënë, duke analizuar dallimet ndërmjet vështirësive specifike të të nxënit dhe vështirësive të shkaktuara nga faktorë të tjerë zhvillimorë apo mjedisorë.
Qëllimet e lëndës:	Lënda synon ndërtimin e një baze të qëndrueshme teorike dhe praktike për kuptimin, analizimin dhe identifikimin e vështirësive në të nxënë në kontekstin edukativ dhe arsimor. Në mënyrë më konkrete, qëllimet e lëndës janë: - Njohja me konceptet themelore që lidhen me terminologjinë, shkaqet, modelet shpjeguese dhe klasifikimet e vështirësive në të nxënë, duke përfshirë qasjet bashkëkohore në edukim inkluziv; - Analiza e llojeve të ndryshme të vështirësive në të nxënë në faza të ndryshme zhvillimore (mosha parashkollore, shkollore dhe e rritur), me theks të veçantë në manifestimet pedagogjike dhe implikimet didaktike; - Zhvillimi i aftësive për identifikimin e hershëm të vështirësive në të nxënë, duke u fokusuar në aspektet edukative, arsimore dhe funksionale, si dhe në rolin e mësimdhënësit në procesin e vëzhgimit dhe referimit profesional; - Ndërtimi i kompetencave për ndërhyrje pedagogjike dhe përshtatje të mësimdhënies në përputhje me nevojat individuale të nxënësve.
Rezultatet e pritura të nxënies:	Në përfundim të lëndës, studenti do të jetë në gjendje të: - Shpjegojë dhe interpretojë konceptet themelore, terminologjinë dhe qasjet teorike në fushën e vështirësive në të nxënë, duke demonstruar kuptim të thelluar të bazës shkencore të kësaj fushe. - Identifikojë, analizojë dhe krahasojë llojet e ndryshme të vështirësive në të nxënë, duke argumentuar dallimet dhe ngjashmëritë ndërmjet tyre në kontekstin arsimor.

	- Vlerësojë dhe interpretojë situata konkrete pedagogjike, duke përdorur njohuritë teorike për të analizuar raste të nxënësve me vështirësi në të nxënë. - Demonstrojë njohuri, shprehi dhe shkathtësi akademike e praktike në përputhje me trendët bashkëkohore në edukimin gjithëpërfshirës dhe ndërhyrjet pedagogjike. - Aplikojë parimet dhe politikat e arsimit gjithëpërfshirës, duke propozuar strategji mbështetëse dhe përshtatje mësimore për nxënës me nevoja të ndryshme arsimore. - Reflektojë në mënyrë kritike mbi rolin profesional të mësimit në identifikimin dhe mbështetjen e nxënësve me vështirësi në të nxënë.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike			
Punë praktike			
Kontaktet me mësuesin/konsulentin	1	6	6
Ushtrime në teren			
Kollokviume, seminare	2	1	2
Detyra të shtëpisë	2	5	10
Koha e studimit vetanë të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgatitja përfundimtare për provim	30		30
Koha e kaluar në vlerësim (teste,2 kuiz, provim final)	2	1	2
Projektet, prezantimet , etj.	5	1	5
Totali			100
Metodologjia e mësimit:	<i>Kombinatorika metodologjike sipas situatave, qëllimeve e përmbajtjeve mësimore-shkencore: ligjëratë-diskutim-analizë, projekt-diskutim, debat, puna në grupe, puna individuale-grupore, format analitike e sintetike, si dhe ato induktive dhe deduktive.</i>		
Metodat e vlerësimit:	Studentët vlerësohen përmes: pjesëmarrjes në mësim (10%), vlerësimit të parë (15%), vlerësimit të dytë (15%), seminarit (5%), projektit (5%), si dhe vlerësimit final (50%). Notat: 55-60% = 6, 61-70% = 7, 71-80% = 8, 81-90% = 9, 91-100% = 10.		

Literatura	
Literatura bazë:	1. Bajrami, V. (2023). <i>Disleksia, disgrafia, diskalkulia dhe vështirësitë tjera në të nxënë</i> [Material për studentë, për përdorim të brendshëm]. Fakulteti i Edukimit. 2. Pandey M. Learning disabilities in primary school children. New Delhi: Anmol Publications, 2003. 3. Jurić-Šimunčić A. Djeca s teškoćama u učenju i vladanju (Fëmijët me vështirësi në të nxënë dhe në sjellje). Priručnik za nastavnike nižih razreda osnovne škole. Zagreb: Školska knjiga, 1981. 4. Nakra O. Children and learning difficulties. New Delhi: All India Publishers Private Limited, 1996 5. Devolli, A. 2008. <i>Identifikimi i çrregullimeve në lexim dhe shkrim tek nxënësit e klasave të treta dhe të katërta të shkollës fillore. Punim Doktorate. Prishtinë: Universiteti i Prishtinës, Fakulteti Filozofik.</i> 6. Ndrio, M. 2010. <i>Të njohim vështirësitë në të nxënë. Tiranë: Save the children.</i> 7. Bircaj, E. , Dharmo, Dh., Nano, V. 2010. <i>Disleksia, një problem social në moshat shkollore. Tiranë, Prishtinë, Shkup: AKTET, Revistë Shkencore e Institutit Alb-Shkenca.</i> 8. Rrushi, A. 2018. <i>Puna e diferencuar me fëmijët e vështirë. Tiranë: Fifth International Conference on education and social sciences - challenges towards the future.</i> 9. Tasevska, A., & Mickovska, G. 2017. <i>Përkrahja e nxënësve me vështirësi në mësim. Shkup: Byro për Zhvillimin e Arsimit.</i> 10. Carroll, D., & Xhaferi, J. 2013. <i>Zhvillimi i shkollësive të leximit në klasat fillore. Prishtinë: BEP.</i> 11. Xhaferi, J. 2014. <i>Vlerësimi i leximit në klasat e hershme (A-EGRA). Prishtinë: BEP.</i> 12. Dardha, D. 2014. <i>Natyra e vështirësive në të nxënë në arsimin fillor. Çështje të programimit të individualizuar të nxënësve me këto vështirësi. (ndikimi i vështirësive në të nxënë në gjithëpërfshirjen e NNVE). Punim Doktorate, Tiranë: Universiteti i Tiranës, Fakulteti i Shkencave Sociale.</i> 13. Justice, L. M. 2006. <i>Communication Sciences and Disorders: An Introduction. New Jersey: Pearson/ Merrill Prentice Hall.</i> 14. Meçe, M. 2012. <i>Mbrojtja e fëmijëve në shkolla. Tiranë: Terre des hommes.</i> 15. Pampuri, O., & Amursi, E. 2015. <i>Shëndeti mendor për fëmijët e moshës shkollore. Tiranë: Instituti i Shëndetit Publik.</i> 16. Dharmo, M. 2016. <i>Lista kontrolli për çrregullimet neurozhvillimore tek fëmijët e moshës 5-10 vjeç (manual për prindër e mësues). Tiranë: Save the Children.</i> 17. Dharmo, M. 2017. <i>Çrregullimet e të nxënit dhe të sjelljes - Manual për diagnostikim të nxënësve në ciklin fillor. Tiranë: Save the Children.</i> 18. Mulliqi, Sh. 2016. <i>Sfidat e integrimit të nxënësve me dëmtime në të parë në Kosovë. Punim Doktorate. Tiranë: Universiteti i Tiranës, Fakulteti i Shkencave Sociale.</i> 19. Mickovska, G., & Tasevska, A. 2015. <i>Notimi formativ të nxënësit me vështirësi në mësim. Shkup: Byroja për Zhvillimin e Arsimit.</i>
Literatura shtesë:	1. MASHT. 2014. <i>Arsimi gjithëpërfshirës – E drejtë e secilit. Prishtinë.</i> 2. Devolli, A., & Brestovci, B. 2013. <i>Hulumtimi mbi aftësitë verbale-numerike të nxënësve të shkollave fillore. Tiranë: Studime Sociale, Instituti Shqiptar i Sociologjisë, v. 7, nr. 1</i>
Plani i dizajnuar i mësimi:	

Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Përmbajtja e lëndës, literatura bazë, mënyra e realizimit, qëllimet e kursit, obligimet reciproke, vlerësimi.
<i>Java e dytë:</i>	Nacionet themelore në fushën e vështirësive në të nxënë.
<i>Java e tretë:</i>	Llojet e vështirësive në të nxënë – modelet e klasifikimeve.
<i>Java e katërt:</i>	Definicionet dhe karakteristikat e vështirësive në të nxënë.
<i>Java e pestë:</i>	Disleksia - terminologjia, definicionet, aspektet edukative dhe arsimore.
<i>Java e gjashtë:</i>	Simptomat e disleksisë në moshën parashkollore, shkollore dhe atë të rritur; etiologjia e çrregullimit.
<i>Java e shtatë:</i>	Disgrafia - definicioni, karakteristikat, veçantitë, lidhja me disleksinë. <i>Testimi i studentëve përmes vlerësimit të parë.</i>
<i>Java e tetë:</i>	Diskalkulia - vështirësitë specifike në matematikë.
<i>Java e nëntë:</i>	Simptomat dhe shkaktarët e vështirësive specifike në matematikë.
<i>Java e dhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e prapambetjes intelektuale.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e spektrit të autizmit.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e çrregullimeve në të folur dhe gjuhë.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e dëmtimeve në të dëgjuar.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e dëmtimeve në të pamur. <i>Testimi i studentëve përmes vlerësimit të dytë.</i>
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Vështirësitë në të nxënë si pasojë e çrregullimeve në sjellje. <i>Dorëzimi i seminareve dhe projekteve.</i>

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
• Studenti që ka 3 mungesa pa arsye, e humb të drejtën për t'iu nënshtruar provimit; • Nuk lejohen telefonat celularë përveç në raste kur kërkohet nga mësimdhënësi si mjet mësimor; • Secili studentë ka të drejtë të bëjë pyetje e komente sa herë që i jepet fjala; • Asnjëri nuk ka të drejtë t'i ndërhyjë tjetrit kur ai e ka fjalën; • Lejohet "zhurma" e punës kur studentët punojnë në grupe; • Nuk lejohet prishja e qetësisë kur ligjërohet nga mësimdhënësi apo prezantohet puna e studentëve; • Nuk lejohet ardhja me vonesë apo dalja pa ndonjë arsye të qëndrueshme; • Dënohet çdo formë e kopjimit apo falsifikimit.